

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/9310,Druga-wojna-swiatowa-z-transnarodowej-perspektywy-Nowe-koncepcje-badawcze-w-dial.html>
03.04.2026, 10:27

„Druga wojna światowa z transnarodowej perspektywy. Nowe koncepcje badawcze w dialogu”. Berlińska Międzynarodowa Szkoła Letnia (pierwsza edycja) – Berlin, 6–13 września 2015 (rejestracja zgłoszeń zakończona)

06.09.2015

Druga wojna światowa z transnarodowej perspektywy
Nowe koncepcje badawcze w dialogu

Berlińska Międzynarodowa Szkoła Letnia
(pierwsza edycja)

Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie wraz z Instytutem Pamięci Narodowej we współpracy z Uniwersytetem w Poczdamie i Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu organizują wspólnie w terminie 6–13 września 2015 r. w Berlinie pierwszą edycję Berlińskiej Międzynarodowej Szkoły Letniej.

Do udziału w szkole letniej zaproszeni są magistranci i doktoranci z Polski, Niemiec i innych krajów Europy.

Tematem pierwszej edycji Berlińskiej Międzynarodowej Szkoły Letniej jest: Druga wojna światowa z transnarodowej perspektywy. Nowe koncepcje badawcze w dialogu. W ten sposób Centrum Badań Historycznych nawiązuje do jednego ze swoich osiowych projektów, jakim jest badanie okupacji niemieckiej jako podstawowej kategorii analitycznej dla opisu drugiej wojny światowej (zob. rocznik „Historie”, 7 z 2013/2014 roku poświęcony okupacji). IPN posiada ogromny dorobek naukowy w badaniu drugiej wojny światowej, który z powodzeniem może zostać wykorzystany w praktyce dydaktycznej.

W dniu 8 maja 2015 przypada 70. rocznica końca drugiej wojny światowej, co skłania do spojrzenia na ten temat z wielu perspektyw. Debaty wokół zrabowanych przez nazistów dóbr kultury, filmu telewizji niemieckiej „Nasze matki, nasi ojcowie” czy też rozliczenia zbrodni nazistowskich przez wymiar sprawiedliwości w różnych krajach, pokazują, że wydarzenia związane z wojną nadal rzucają cień na stosunki pomiędzy państwami, które jej doświadczyły, oraz w dużym stopniu wpływają na rozwój kultur pamięci. Wobec coraz bardziej intensywnego dążenia do europeizacji pamięci i rozpatrywania drugiej wojny z ponadnarodowej perspektywy ważne jest zwrócenie uwagi na stan badań oraz poddanie pod dyskusję aktualnych problemów badawczych.

Mimo ogromnej literatury przedmiotu oraz wielu realizowanych w ostatnich latach projektów badawczych dotyczących historii zdarzeniowej oraz kultur pamięci istnieją problemy, które powinny zostać zbadane zwłaszcza z perspektywy transnarodowej. Do takich obszarów badawczych należy przykładowo życie codzienne podczas okupacji niemieckiej.

Celem pierwszej edycji szkoły letniej jest stworzenie platformy do dyskusji nad aktualnie powstającymi pracami magisterskimi i doktorskimi, które dotyczą drugiej wojny światowej. Szkoła ma zapewnić możliwość omówienia nowych metod, jak również skłonić do głębszej refleksji nad aktualnymi problemami badawczymi związanymi z proponowaną tematyką. Do udziału zaproszeni są młodzi badacze nauk humanistycznych i społecznych, którzy otrzymają szansę poszerzenia swego warsztatu badawczego o impulsy metodologiczne, płynące z innych dziedzin naukowych. Ponadto dzięki wymianie poglądów uczestników z różnych krajów powstanie dialog, którego efektem może być wykroczenie poza narodowe interpretacje dotyczące poszczególnych aspektów drugiej wojny światowej i spojrzenie na cały kompleks tematyczny z transnarodowej perspektywy.

Szkoła letnia składa się z trzech części: 1) warsztaty z przedstawieniem projektów badawczych oraz z wykładami zaproszonych specjalistów; 2) praca w grupach: analiza źródeł historycznych: dyskusja nad wybranymi filmami; 3) czytanie krajobrazu pamięci utrwalonego w przestrzeni publicznej Berlina - zwiedzanie wybranych miejsc upamiętnienia i dokumentacyjnych związanych z drugą wojną (NS-Zwangsarbeit Berlin-Schöneeweide, Topografia Terroru, Pomnik Pomordowanych Żydów Europy, Gedenkstätte Plötzensee).

Tematyczny punkt ciężkości naszej szkoły letniej tworzą następujące aspekty drugiej wojny światowej:

- okupacja jako forma władzy i terroru
- ideologia, propaganda i światopogląd
- przymusowe migracje
- codzienność
- społeczeństwo pomiędzy ruchem oporu a dostosowaniem
- kobiety, rodzina, dzieci
- prywatność
- mniejszości w okupacyjnej rzeczywistości
- współpraca i kolaboracja
- przemoc i ludobójstwo
- sprawcy, ofiary
- świadkowie historii
- wojna w literaturze, filmie, teatrze i muzeum

Opiekę merytoryczną nad szkołą letnią sprawować będą: prof. Robert Traba, prof. Igor Kąkolewski, dr Jacek Młynarczyk, dr Marcin Przegietka i dr Katarzyna Woniak.

Serdecznie zapraszamy Państwa do nadsyłania abstraktów w języku niemieckim drogą elektroniczną (ok. 1.500 znaków) wraz z naukowym życiorysem zawierającym adres kontaktowy i afiliację do dnia 19 grudnia 2014 r. na adres: katarzyna.woniak@cbh.pan.pl oraz marcin.przegietka@ipn.gov.pl (koordynacja: dr Katarzyna Woniak (CBH PAN Berlin) i dr Marcin Przegietka (IPN)).

Informacje praktyczne

- Szkoła letnia odbędzie się w siedzibie Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie (Majakowskiring 47; 13156 Berlin)
- Termin: 6-13.09.2015 (6.09 przyjazd, 13.09. wyjazd)
- Wystąpienia uczestników dotyczące tematów ich prac magisterskich i doktorskich nie powinny przekraczać 20 min. i będą komentowane przez zaproszonego eksperta z danej dziedziny.

Najlepsze opisy projektów zostaną opublikowane w tomie pokonferencyjnym.

- Podstawowym językiem, w którym będą prowadzone zajęcia, jest język niemiecki, pomocniczym językiem może być język angielski.
- Zapewniamy zakwaterowanie, zwrot kosztów podróży i podstawowe wyżywienie. Nie pobieramy opłaty za udział.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Pliki do pobrania

[CALL FOR PAPERS \(DEUTSCH\) \(pdf, 218.75 KB\)](#)

[CALL FOR PAPERS \(ENGLISH\) \(pdf, 214.79 KB\)](#)

[CALL FOR PAPERS \(POLSKI\) \(pdf, 270.04 KB\)](#)
